

מסורת הש"ס

- (א) תננות מתו, תנ.
- (ב) ונדחת מת ישינ.
- (ג) שנת קץ. כריתות
- י. ע. (ד) שנת שם (ש"ש).
- (ה) ני רש"ל (ו) ומנר
- כינחוט לר.

הנהרות הב"ח

(ה) נב' לשני ליה הכ קאמר לר"ל ויתנה הכ נמחק:

מוסף רש"י

ושח וכל את של אחר השבת בשבת חייב. דעשה דבר מילה ולא עשה מילה הוא נכנס ליה חטאה של לילך ובהא אפילו ר' יהושע מודה ושבת קדוה רבי אליעזר מחייב חטאה. דמילת של חטאת חטאה דוחה שבת ואפי"ג דעשה דבר מילה, שיהי טעם של שבת מותרין כן טעם מה וף מה מילת מילה שיהי הוא למול אלל טעם חטאה שיהי לר"ל טעם דבר מילה ועשה מילה שיש מה חטאת חייב וכו'.

רבינו חננאל

אוקימנא בעוקר ומפרש אינו שוחטו אלא ליטא שלמים. והאי דקתינן סיפא ושאיר כל הובחים ששחטן לישם פסח בשבת שחל להיות כו"ר אמ אין ראויין לא שחטו כו"ר שחייב קבוצה וזכרם בני ישיבה חייב. ואם ראויין הן ר' אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר. אוקימנא במשנה שכבר יז הובח של פסח הוא ששחט ומצא ששטה וישחט וכת אחר. ועמדה רישא בעוקר לישם פסח מעלי השוחט לישם שלמים וסיפא בטיעה. ואמרין איני דרישא בעוקר וסיפא בטיעה. והתנן אמר רבי אליעזר ומה אם הפסח ששחטו הוא עצמו לשוחטו בשבת לישם פסח אלא מפני ששניה שבו ושחטו לישם שלמים חייב. שאר וזכרים שאמרין לשוחטן בשבת לשמן ששחט את סמן אינו דין שיהא חייב. ואם איתא נימא לא דמי רישא בעוקר ולמפני חייב, אי היה רישא ימי בטיעה שיפא לא היה מחייב טויר. ושניין לר' אליעזר לא שני ליה בין עוקר לטועה משום הכי לא פריך הכי, לר' יהושע שני ליה, והכי קאמר ר' יהושע ליריד לא קשיא רישא בעוקר וסיפא בטיעה, אלא ליריד ולא שני לך בין עוקר לטועה לא אם אמרת טועה בפסח שטעה דבר

אלו דברים פרק ששי פסחים

עב.

עין משפט
נר מצוה

מא א מ"י פטרו מהל' פסולי המוקדשין הלכה א ופי"ג הלכות שגגות הלכות יח: פב ב ג מ"י פ"ג מהל' שגגות הלכות מ:

שמעת מינה עקירה בטעות היא עקירה. אומר ר"י פלוגתא היא בהתכלת (ממנות מעט): **הא א דמי רישא בעוקר ב'.** ומא קאמר ר' יהושע שכן שניה שמו בדבר האסור אפילו שניה שמו לדבר המותר גמי חייב כיון שהוא עוקר:

לרבי יהושע דשני איה ליטא איה ה'. תימה לרשב"א הא אפי' אי מוקמי' כולה בטועה ע"כ רבי יהושע לדבריו דרבי אליעזר קאמר לדלדיה רישא אפילו שניה לדבר המותר חייב כיון דלא עשה מילה המותר גמלא כרבי שמעון דאית ליה היכא דלא עשה מילה חייב לרבי יהושע כפרק רבי אליעזר דמילה כפסוי (שנת קץ). דלמך רבי שמעון לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על ב' תינות אחד למול אחר השבת ואחד בשבת ושכח ומל את של אחר השבת בשבת דחייב משום דלא עשה מילה א"כ מה שהולך לומר דרישא משום דשניה לדבר האסור היינו לדברי רבי אליעזר דלרבי אליעזר כפיפא נמי לא עשה מילה דפסל לעיל אחרים לשם פסח ואומר ר"י דכמה מקומות מלי למימר ולעטמין ולא קאמר ועוד דלא דמי דמיתוקות דהכס ודאי חייב כשחל של אחר השבת בשבת לפי שלא עשה מילה וגם לא ניתנה שנת לידמות אלל אותו תינות אלל פסח שניה לדבר המותר פטור כיון שניתנה שנת לידמות אלל אותו פסח אס היה שחטו לשמו:

ליריד א' אב אמרת בפסח ב'. תימה לרשב"א מה משיב ר' יהושע לדברי ר' אליעזר תאמר בזמנא שניה שכן לדבר המותר כיון לר' אליעזר לא שני בין עוקר לטועה מה מועיל מה ששניה לדבר המותר הלא לר' יהושע עוקר לדבר המותר חייב ה"ה טועה לר' אליעזר ומפרש ד"ק ר' יהושע לר' אליעזר נהי דלא שני לך בין עוקר לטועה מ"מ ים לחלק דרישא תרמי לגריעותא עוקר ולדבר האסור וסיפא תרמי לטיעותא טועה ולדבר המותר: **שקדם ופ"ג של שבת בערב שבת.** הוה מני לפלוגי נדיד' בין קדם ומל ללא קדם אלל דנקט רבותא כפיפא דמל של אחר השבת בשנת פטור אפי"ג דלא עשה מילה כיון שניתנה שנת לידמות ורישא נמי קמ"ל רבותא דנקט ע"ש אף על גב דעשה מילה חייב כיון שלא ניתנה שנת לידמות: **באשמו** ומל את של אחר השבת ואחד למול בשבת ושכח ותסברא מה התם דלא עביד מצוה פטור רבי יהושע היכא דקא עביד מצוה מחייב אמרי דבי רבי ינאי רישא כגון שקדם ומל של שבת בערב שבת שלא

אי נימא בטועה. כסבור שהוא זכח אחר: **שמעט מינה.** מדקמי' חייב אלמא פסול הוא: **עקירה בטעות.** שלא נמטוין לעקור שם פסח ממנו היא עקירה כעוקר מדעת: **מה לי שאין ראויין.** עוקר לאו טועה בדבר מילה הוא ומאפי' פטר ליה ר' יהושע בראשין והלא לא טעה בו שידע שאינו פסח:

רישא. הפסח ששחטו: **סיפא.** ושאר כל הזבחים: **אכולוסא.** חטאה גדולה מאד: **הא לא דמי.** רישא לסיפא דרישא בעוקר ולא טועה הוא: **לר"ל.** דדאין האי ק"ו לא שאני ליה בין עוקר לטועה: ומקשי' ר' יהושע דשני ליה. לימא ליה דלא דמי טועה לעוקר אמאי אהדר ליה טעמא משום שניה בדבר האסור כו': **כפסח שאין לו קצבה.** אין חשבון לפסחים חיה שמאל טלה זה עומד בעורה כסבור שהוא אכוד מצעלו ושחטו לשם מי שהוא: **תינות דיש לכן קצבה.** מי שיש לו שני תינות אחד למול בשבת ואחד למול באחד בשבת יודע הוא שאין לו למול בשבת אלא אחד: **ושכח ומל אס של אחר השבת בשבת חייב.** דעשה דבר מילה ולא עשה מילה הוא דעדיין לא הגיע זמנו ומודה רבי יהושע דחייב: **אם של ערב שבת בשבת.** כסבור שהוא של שנת חיה של ערב שבת היה לחמול חולה או שנאנס ומילה שלא בזמנה אינה דוחה את השבת דהואיל ועבר זמנה ימתן עד למחר: **ר' אליעזר מחייב חטאה.** דלית ליה טועה בדבר מילה ועשה מילה פטור: **רבי יהושע פוטר.** דעשה בדבר מילה ועשה מילה פטור: **דמילת שנת ועשה שלא כדת מלל מקום מלית מילה קיים.** והכא נמי אפי"ג דלית להו קצבה ליפטר דמלל מקום עשה מילה דכל הזבחים שזכרו שאלל לשמן כשירין חיה שמאל זכח אחד בעור ושחטו לשם תמיד ציבור כגון לזכור הרשאים: **הכא במאי עסקין כגון שקדם ומל אס של ערב שבת בשבת.** נעשה שמל את זה עדיין שניה עומדין דמשום הכי פטור דטרוד היה בלחמ מן דידוע הוא שהיום חובת האחד עליו וממני' כגון דקדים ושחטינהו לאמורי ככור דהשחט לא הוה טרוד ועסקו כשחטינתן: **ואפי"ג כו'. נתמיה:** [מאכל ערב שם מקום]: **ושכח ומל אס של ערב שבת בשבת דחייב.** ואפי"ג דעשה מילה: **על מה נחלקו כו'. וקס"ד השחט ברישא מחייב ר' מאיר כשחל את שניה עשה ע"י [שסבור] כיון ששניה כבר הגיע זמנן ומל של שנת מחלה שזמנו היום ואחר כך מל את של אחרת וף על גב דעשה מילה של דלא רמיא טרודא עליה כמר דמהליה לשל שנת לאו טועה בדבר מילה הוא וקפא פטור משום דטרוד כשל שנת והוחלף לו של מחר דהא**

רבינו חננאל (המשך)
(נ"א: ששינוהו לדבר) האסור לשחטו בשבת כגון שלמים וכיוצא בהן. חאמר בשלמים ששחטן לשם פסח ששנין בשבת המותר לשחטו בשבת והוא הפסח. אמר לו ר' אליעזר תמירין ויפוסין ויכיתו שמותרין לשחטן בשבת והישחטו זבחים אחרים לשם מירד בשבת חייב חטאת. אמר לו ר' יהושע שאני אמרי צבור שכן יש להן קצבה, כלומר שני תמירין ושני מוספין בכל שבת, וכו' שיש להם קצבה מאחר ששחטו קצבת החובה. האמר עומדין באיסור שבת כשאני שאין ראויין לשבת כגון חטאת וכו' בהן. חאמר בפסח שאין לו קצבה, ואקשינן וכו' כל היכא דאית ליה קצבה מחייב ר' יהושע והתנן כפרק ר' אליעזר מי שהיו לו שני תינות אחד למול אחר השבת ואחד למול בשבת ושכח ומל את שלאחר השבת בשבת חייב חטאת. ומשני ר' אמי כגון שקדם ומל של ערב שבת בשבת דעדיין טרוד הוא ר' יהושע פוטר ר' אליעזר מחייב חטאת אף שהשוחט לישם אימורי צבור פטור ואפי"ג דקדים שחטינהו לא שני בין עוקר לטועה מה מועיל מה ששניה לדבר המותר הלא לר' יהושע עוקר לדבר המותר חייב ה"ה טועה לר' אליעזר ומפרש ד"ק ר' יהושע לר' אליעזר נהי דלא שני לך בין עוקר לטועה מ"מ ים לחלק דרישא תרמי לגריעותא עוקר ולדבר האסור וסיפא תרמי לטיעותא טועה ולדבר המותר: **שקדם ופ"ג של שבת בערב שבת.** הוה מני לפלוגי נדיד' בין קדם ומל ללא קדם אלל דנקט רבותא כפיפא דמל של אחר השבת בשנת פטור אפי"ג דלא עשה מילה כיון שניתנה שנת לידמות ורישא נמי קמ"ל רבותא דנקט ע"ש אף על גב דעשה מילה חייב כיון שלא ניתנה שנת לידמות: **באשמו** ומל את של אחר השבת ואחד למול בשבת ושכח ותסברא מה התם דלא עביד מצוה פטור רבי יהושע היכא דקא עביד מצוה מחייב אמרי דבי רבי ינאי רישא כגון שקדם ומל של שבת בערב שבת שלא

ודאי לא קאמר שמל את שניה דהא לא טעי בהכי. אלמא היכא דלא טרוד האידנא לר"מ חייב: **וספכר.** דטעמא משום הכי הוה השחט סיפא דלא עבד מילה דעדיין לא הגיע זמנו פטור רישא דעבד מילה מחייב: **אמרי דבי ר' ינאי רישא כגון.** שנתחלף לו לחמול של שנת צער שנת ומלו בערב שנת ועדיין לא נודע טעותו וסבור אזה העומד של שנת הוא אפי"ג דטרוד ציה דרמיא מילה עליה כפי מחשבתו וגם עשה מילה אפילו הכי חייב משום דלא ניתנה שנת לידמות אלל של שנת וטעה בדבר מילה פטור ואפילו לא עשה מילה לרבי מאיר פטור. והשוחט לשם אימורי ככור ניתנה שנת לידמות אלל קרבן ככור ואפי"ג דקדים שחטינהו לאמורי ככור הכי שנת ע"י שטרוד כזכח זה נימא שעברו וידוע שזכח זה עומד ליקרב ובהל' ושכח שכבר נשחטו לאמורי ככור ושחטן לשמן: **ואחד**